

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо обов'язку нотаріуса проходити підвищення кваліфікації та підвищувати свій професійний рівень

Питання проходження нотаріусом підвищення кваліфікації та підвищення свого професійного рівня, а також перевірки виконання нотаріусом цих обов'язків регулюються Законом України «Про нотаріат» та наступними нормативно-правовими актами:

- Порядком підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 29.08.2014 № 1422/5 (із змінами і доповненнями);

- Порядком проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 17.02.2014 № 357/5 (із змінами та доповненнями).

Відповідно до статті 5 Закону України «Про нотаріат» (далі - Закон) нотаріус серед іншого зобов'язаний:

- проходити підвищення кваліфікації у випадках, передбачених пунктом 3 частини першої статті 29-1 цього Закону;

- постійно підвищувати свій професійний рівень.

Нотаріальна палата України (далі - НПУ) як організація, яка здійснює професійне самоврядування у сфері нотаріату, згідно зі статтею 16 Закону сприяє підвищенню професійного рівня нотаріусів та забезпечує підвищення кваліфікації нотаріусів.

Механізм реалізації цих повноважень визначено у Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів, затвердженому наказом Міністерства юстиції України від 29.08.2014 № 1422/5 (далі – Порядок підвищення кваліфікації).

I. Підвищення кваліфікації нотаріуса

Вважаємо за доцільне вказати, що **проходження нотаріусом підвищення кваліфікації** це застосування певної «санкції», настання якої чітко визначено пунктом 3 частини першої статті 29¹ Закону.

Так, нотаріальна діяльність приватного нотаріуса тимчасово зупиняється, якщо приватний нотаріус при вчиненні нотаріальних дій неодноразово

порушував правила нотаріального діловодства, — до закінчення строку проходження підвищення кваліфікації (не більше двох тижнів).

При цьому, застосування такої «санкції» можливе виключно у разі неодноразового порушення правил нотаріального діловодства. Допущення таких порушень нотаріусом можна встановити в результаті проведених комплексних, цільових або контрольних перевірок.

При виявленні інших порушень в роботі нотаріуса (наприклад, недотримання організації нотаріальної діяльності або порушення порядку вчинення нотаріальних дій тощо) пункт 3 частини першої статті 29¹ Закону не може застосовуватися.

Також зазначаємо, що у випадку **тимчасового зупинення нотаріальної діяльності** приватного нотаріуса на підставі наказу головного територіального управління юстиції за неодноразове порушення правил нотаріального діловодства, нотаріус **проходить підвищення кваліфікації за такими видами:**

- навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації, які організуються **Нотаріальною палатою України** та Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції;

- навчання за програмами тематичних короткострокових семінарів, які організуються **Нотаріальною палатою України** та Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції (пункти 4 та 5 Порядку підвищення кваліфікації).

Звертаємо увагу, що вказані види навчання організуються та забезпечуються виключно **Нотаріальною палатою України** або Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції (далі – Центр підвищення кваліфікації).

II. Підвищення професійного рівня нотаріуса

Слід зазначити, що постійне підвищення професійного рівня нотаріуса є повсякденним його обов'язком незалежно від стажу, рівня кваліфікації та результатів перевірок його діяльності.

Відповідно до Порядку підвищення кваліфікації нотаріус зобов'язаний **постійно підвищувати свій професійний рівень** за одним із таких **видів:**

- самостійне навчання;

- навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації та за програмами тематичних короткострокових семінарів, які організуються Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції за дорученням Міністерства юстиції та **Нотаріальною палатою України**.

Слід вказати, що **самостійне навчання (самоосвіта)** може здійснюватися **шляхом:**

- публікацій науково-практичних статей з питань нотаріату у фахових друкованих виданнях та електронних фахових виданнях в Україні;

- участі у семінарах, що організовані шляхом проведення дистанційного навчання, вебінарах тощо;

- участі у роботі постійно діючих комісій та робочих груп **Нотаріальної палати України**;
- участі у міжнародних семінарах, симпозиумах, науково-практичних конференціях з питань нотаріату;
- навчання з метою здобуття наукових ступенів за професійно спрямованими напрямами підготовки у сфері нотаріату (пункт 6 Порядку підвищення кваліфікації).

Позиція щодо застосування положень Порядку підвищення кваліфікації також викладена у листі **Міністерства юстиції України** від 07.05.2015 р., де зазначено, що нотаріус на власний розсуд та виходячи з власних потреб оновлює, поглиблює та розширює свої професійні знання, уміння і навички. Обмежень щодо вибору нотаріусом виду підвищення професійного рівня немає.

Підсумовуючи вищевикладене, нотаріус підвищує свій професійний рівень шляхом участі у короткотермінових семінарах, вебінарах; проходження навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації; роботи в постійно діючих комісіях та робочих групах **Нотаріальної палати України** тощо.

Водночас зазначаємо, що листи НПУ не є нормативно-правовими актами чи роз'ясненнями чинного законодавства, а за своєю природою носять інформаційний характер.

**Голова Комісії НПУ з
аналітично-методичного забезпечення
нотаріальної діяльності**

Д.В. Кирилюк

26 грудня 2017 року